

Oldermandslaug.

I Sallinge, som i de fleste andre tætbyggede landsbyer, har der sikkert mange aar før nogen nulevende kan mindes, været noget i lighed med det som vi har her i vor by, det vi kalder oldermandslaug.

Andre steder har det maaske gaaet under andet navn, f. eks, fastelavns-gilde, høstgilde eller julegilde, men det har betydet det samme, nemlig, at byens beboere - vel nærmest bønderne og deres familie - søgte sammen, for i fællesskab, at holde fest, men vel ikke mindst for paa anden maade, at varetage byens tarv.

For kun 50 aar siden, saa alt unægtelig noget anderledes ud end som nu om dage. Den gang levedes der i langt højere grad paa byens, og hjemmets grund og datidens bønder, var saa godt som altid henvist til, at skulle klare egne anliggender selv.

Under disse forhold, var det naturligt og lige til, at bymændene søgte sammen, for at tales ved, om de sager som forelaa, enten af den ene eller anden art.

Hvad nu angaar bylauget her i Sallinge, da tager vi nok ikke meget fejl, hvis vi gaar ud fra, at mange af de spørgsmaal, som har berørt fortidens bønder, har vedrørt fæstet og forholdet til grevskabet. Her har nok været det daglige problem og vi kan roligt gaa ud fra, at der til sine tider, har været et og andet, som nok kunne sætte graa haar i hovedet paa vore forfædre.

Vi ved, at der i mange byer var fælleseje og brug af baade bytyr, byorne, ja mange steder endog bygase.

Hvordan det har været her i Sallinge, angasende dette, skal ikke kunne siges, men noget med bygase, har der da nok ikke været.

I en by som Sallinge, med sine 21 gaarde, kunne der selvsagt være mange ting, som skulle behandles og det var derfor nyttigt, at der var et sted hvor bymændene kunne samles. Det blev saa til, at man valgte en mand i byen, hos hvem man kunne samles til bystævne og man gav ham navnet, (Oldermand).

At der kunne komme spørgsmaal som var af største betydning for hele byen, skal her gives et eks. paa.

For godt og vel 50 aar siden, var der en del røre angasende skolevæsenet i sognet. Bymændene var i den anledning, samlet til mange og lange forhandlinger, hos forlængst afd. Anders Jensen, Nørregaard, der var oldermand, ved den lejlighed.

Grunden var ikke, at bymændene var uenige, tværtimod, det var derimod det den gang valgte sogneraad.

Striden stod om det skulle være samlet skole midt i sognet, eller pøgeskole i de forskellige byer.

Sallinge bymænd var alle stemt for det sidste, hvad det forøvrigt da ogsaa blev til.

Ved disse og andre stævnemøder, som oldermanden indkaldte til, var serveringen kun brøndevin. Vi drak alle paa omgang, af samme glas, det gik fortræffeligt, ingen af os var bange for bakkeller og da især ikke for dem der var i brøndevin.

Enhver af bønderne, kunne ved stævne fremføre sin mening, om det emne som forelas, men der blev aldrig snakket i munden paa hverandre. Datidens bønder var af faa ord, de tænkte sig om et par gange, før de kom med deres bemærkninger. Saa godt som altid, var der en forbavsende enighed, ved disse stævner.

Hvert nytaar - dagen efter helligtrekonger - fandt oldermandsskifte sted. Byens mænd samledes hos oldermanden kl 3. og det var en af de store festdage forhen, ligesom det er det den dag idag.

Ved oldermandsskifte, stod den paa smørrebrød- og snaps. Senere blev det til kaffe med julekage, efter spisningen. Nu ved jo enhver af os, hvad det har udviklet sig til.

Kort-spil har altid hørt med til oldermandsskifte, Men pengene var jo ikke saa rigelige forhen som nu, saa indsatsen rettede sig derefter.

Naar kl nærmede sig de smaa timer, klemte vi igen en bid brød ned, til en taar, men snapsen smagte ikke nær saa godt nu, som ved det første maal.

Nu blev saa regnskabet gjort op og ny oldermand blev valgt for det kommende aar. Den afgaaede oldermand overlod boet, med rettigheder og pligter, til den ny, hvorefter enhver ~~enhver~~ gik til sit, med forstaaelsen af, at en god dag var til ende.

Hvad nu vort slægtled angaar, saa syntes den der her, ganske kort og i jævne ord, har søgt at tegne et lille billede af fortiden og dens mænd, at det vilde være en skam, om denne gode, gamle skik, som det er med oldermandsgilde, skulle gaa af mode.

Vi vilde derved miste noget af forbindelsen med fortiden og det blev et tab for os nutidsmennesker. I denne forstand, kan vi jo passende minde os selv om den gode, gamle sætning, der siger, at alt nyt ikke er lige godt og at alt gammelt ikke behøver at være lige daarligt.

Forholdene er bleven forandrede med tiden og vi nutidsmennesker, er der jo ogsaa sket noget med, men derfor kan vi da godt vedblivende holde os til bondenavnet og være glade for, og stolte af, at der er vor stamtavle.

Saa skulle denne lille bog, som ved oldermandsskifte hos , forpagter, Aage Madsen, i Vestermark, d, 7. januar 1955. første gang saa dagens lys, være med til, at minde nuværende og kommende slægter om de mænd i Sallinge, der før os gav byen sit særpræg og holdt sammen, naar det var byens vel det drejede sig om.

Hermed tilegnet Sallinge oldermandslaug.

C. 13.